

19 september 2021, vijftiende zondag door het jaar B

Wijsheid 2, 12.17-20 Wij willen de vromen belagen

Jakobus 3, 16 – 4, 3 Gerechtigheid, vrucht van vrede

Marcus 9, 30-37 De Mensenzoon wordt overgeleverd

Homilie

Het is vandaag vredeszondag. Alleen die uitspraak al doet ons een beetje onwennig naar het plafond staren. En we weten allen waarom. De menselijke beschaving heeft dan wel wat vooruitgang geboekt de afgelopen 2000 jaar, het water tussen de realiteit van iedere dag en de visie van Jezus, onze vredevorst, op een vreedzame samenleving is angstwekkend diep. Op vele domeinen ligt het landschap er braak bij: sociaal, ecologisch, tussen mensen in een familie, gezin, dorp of stad, tussen regio's en landen, tussen ideologische en economische polen, enz. Ondanks de vooruitgang in welvaart en welzijn valt het lastig onszelf te overtuigen dat we zelfs maar in de buurt komen van wat we een vreedzame samenleving kunnen noemen.

We weten ook wat de hefbomen zijn die tot deze onbevredigende samenleving aanleiding hebben gegeven. Ik noem er een paar: (1) competitie als mechanisme ter verdeling van middelen, (2) institutionalisering (overheden en systemen) van sociaal beleid en rechtvaardigheid heeft net geleid tot minder gelijkheid of hooguit geforceerde statistische gelijkheid en rechtvaardigheid; (3) het basisprincipe dat alles onze eigendom is: waarom is bv. de olie van de Arabieren en het gas van de Russen?; (4) de illusie dat gelijk halen (en niet noodzakelijk hebben) het basisprincipe is van vooruitgang; (5) en uiteindelijk het centrale thema: de mens is de maat der dingen. Ondanks dat we weten dat wanneer de mens zichzelf als norm stelt, de situatie vroeg of laat scheef trekt, blijven we vasthangen in dat principe. We zijn als mensen te fragiel, te kwetsbaar, te beperkt in vele opzichten om de norm der dingen te zijn. Onze menselijke ratio is te instabiel en manipuleerbaar om als dieselmotor te functioneren. Vandaar dat het koketteren met 'ik ben een kind van de verlichting' dat tegenwoordig trendy is in het publieke domein, enkel de kleinheid van de menselijke geest weerspiegelt. Zelfs de grootste menselijke verwezenlijkingen verdwijnen vroeg of laat onopvallend in de spleten van de menselijke geschiedenis en kosmische eeuwigheid.

Tegenover dat menselijke fysieke, verbale en institutionele geweld staan barmhartigheid, tederheid en vergeving, broze mechanismen die het (samen)leven menselijk en leefbaar houden. Het zijn helaas principes die niet passen in het kraam van de moderne mens. Er bestaan geen uitzonderingen op het principe dat 'ik' de maat der dingen ben. Het 'ik' dat verdrongen geraakt is in zijn eigen korte-termijn driften en emoties.

Blijkbaar heeft de 21ste eeuw veel gemeenschappelijk met de tijd van Jezus, toch als we de evangelieteksten van dit weekend erbij nemen. Marcus verhaalt over Jezus die zijn leerlingen vertelt dat de mensenzoon zal worden overgeleverd (hij was een gevaar voor de gevestigde orde en inzichten). Ook toen had men al een merkwaardig besef over vrede, rechtvaardigheid en barmhartigheid. En Jezus vraagt expliciet naar de discussies die de leerlingen onderweg met elkaar hebben gehad over wie de grootste is. De menselijke natuur was Jezus zeker niet vreemd. We zijn ook tegenwoordig nog steeds in de ban van het gigantisme in economie, politiek, democratie en het universum.

Daarom dat Jezus een educatief moment inlast, en hij maakt het zo duidelijk als mogelijk. In de broosheid van een klein kind schuilt de grootsheid van de eeuwige. Wie zich over het broze buigt en zich geëngageerd bekommert om het ogenschijnlijk onbelangrijke staat een stap dichterbij het eeuwige, dichterbij zijn eigen essentie, dichterbij zijn werkelijke opdracht.

Hij die begrijpt dat zijn leven in Christus er is om te dienen en niet te heersen, dat de grootste is hij die al de anderen dient, die begrijpt de kern van zijn boodschap. Een beetje zoals een directeur van een bedrijf een groter leider is als hij een omgeving ontwikkelt waarin zijn medewerkers het beste van zichzelf kunnen zijn en geven, waar ze zich gewaardeerd en veilig voelen en waar de directeur als eerste meedeelt in de klappen als het eens tegenzit. Die directeur eet als laatste zijn lunch, passeert als laatste langs de kassa, buigt zich over de lastigste problemen en geeft zijn medewerkers het gevoel dat hij altijd achter hen zal staan, ook als er al eens iets misgaat. Het is zeker niet de directeur die de medewerkers terroriseert, waarbij ze zich door allerlei regels gekneveld voelen, niets durven te ondernemen, niet zichzelf kunnen zijn en zeker niet het beste van zichzelf geven. Of het nu onze kerkgemeenschap is, ons dorp, onze regio, onze voetbalclub of onze klas: overall zal 'het betere' komen bovendrijven als we begrijpen dat we betere mensen zijn als we omgeven worden door mensen die het beste met ons voorhebben, dat we boven onszelf uitstijgen door de steun die we van anderen ervaren, dat het succes van de ene gekoppeld is aan het succes van de andere, elk met zijn eigen talenten en verantwoordelijkheden. Op elkaars schouders staan levert meer op dan elkaar telkens weer met de grond gelijk maken. Competitie, strijd en gewin zijn kenmerken van een tijdelijke wedstrijd, waarin uiteindelijk iemand wint en dan houdt het op. De eeuwige God heeft ons evenwel gemaakt voor de eeuwigheid, voor het samenzijn en een eenheid die nooit zal ophouden en die onverbreekbaar is (zoals de triniteit zelf een Goddelijk kenmerk is). Hij vraagt ons dan ook ons eigen leven terzijde te schuiven en het kleine en broze aandacht te geven. De schepping is een eenheid, een wonder waar we allen een deeltje van zijn en waarnaar we ooit terugkeren. We mogen onderdeel zijn van het eeuwige samenspel van God en zijn schepping, maar hebben daarbij wel een verantwoordelijkheid in ere te houden. Je leven is je in liefde gegeven, met als bedoeling het in liefde verder te geven en er zorg voor te dragen. De ander of het andere beminnen is God beminnen. Jezus heeft zich geofferd voor ons, om te tonen dat in de diepe oprechte liefde een vorm van eigen lijden schuilt, het tegengestelde van die liefde maar er wel ontegensprekelijk onderdeel van. De ernstige opoffering is de keerzijde van de echte liefde, de bereidheid je eigen wensen of belangen ter zijde te schuiven. Want hoe voelt het als iemand iets voor je doet wetende dat deze persoon er zware offers voor het moeten brengen of zich iets belangrijks heeft moeten ontzeggen? Met zo iemand in je buurt kan je de wereld en het leven aan. De symboliek op het einde van het evangelie is daarbij sprekend: allen zijn we geboren als tedere, broze wezens voordat de wereld in meerdere of mindere mate haar geweld, cynisme, hebzucht en concurrentiedrift aan ons opdrong. Dat 'kind zijn' is essentieel voor ons bestaan, het wijst naar waar we vandaan kwamen. Het wijst naar de relatie tussen ons en God, van Vader en kind. God wil dat we die puurheid bewaren, ons menszijn begrijpen tegen de achtergrond van heel de schepping, waarin onze dienstbaarheid voor en tegenover de ander en die schepping de grootste ambities voor ons zijn. God als onze vredevorst vraagt dat we zijn beste en meest ambitieuze ambassadeurs zijn of worden op aarde. Dat dit zich mag tonen in alles wat we doen, maar in het bijzonder in wat onze aandacht het meest nodig heeft: het tedere, het kleine, het broze, het irrelevante. Amen.

Luc Nijs